

A young girl with dark hair and freckles is smiling broadly, with a green apple balanced on top of her head. She is wearing a red top. The background is dark and out of focus.

Økologisk mad i danske skoler – et bidrag til sundere skolemåltider?

Bent Egberg Mikkelsen & Chen He
Aalborg Universitet

Konferanse:
Økologisk mat til ungdommen
02.09.2010

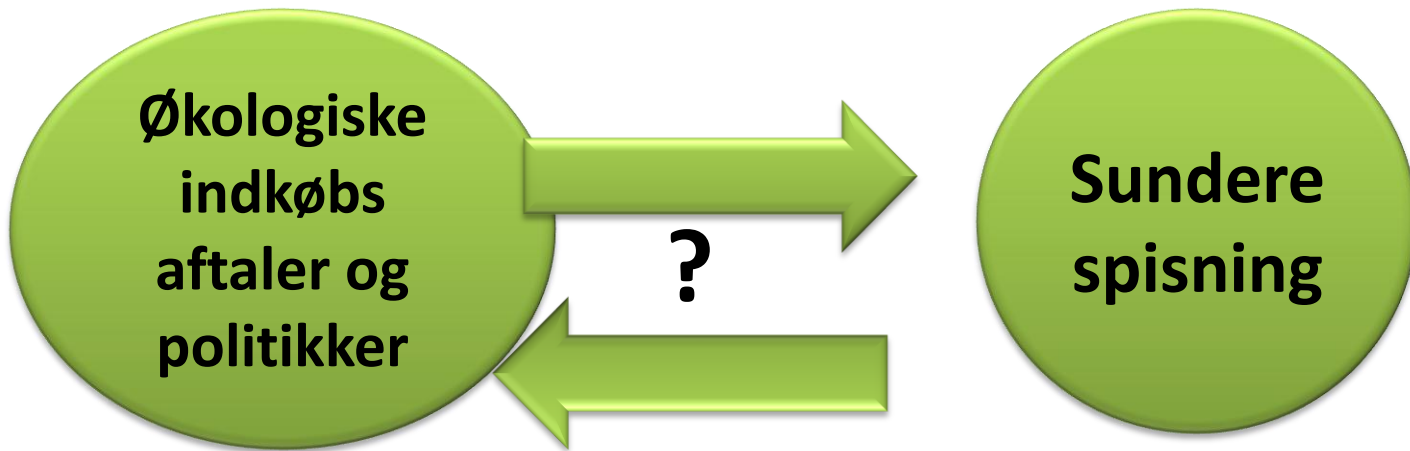
Norges Forskningsråd, Oslo.

Abstract

- Det europæiske skolemad system er under forandring, en forandring der er blevet kaldt den europæiske skolemad revolution af Morgan & Sonnino (2008). Forandringen består af to afgørende søjler/indsatsområder; 1) Krav til sundere kostvaner; 2) Flere økologiske fødevarer. Denne forskning har undersøgt, hvordan disse to faktorer påvirker hinanden. Forskningen antager at der kan være en synergistisk interaktion mellem dem. Med andre ord undersøges om økologiske strategier for skolemaden har potentiale til at være fremme sundere kostvaner blandt børn og unge. Forskningen blev udført ved at anvende skolemad koordinatore fra de offentlige primære/sekundære skoler (børn 6 til 15 år) i Danmark, Tyskland, Finland og Italien som respondenter i et internet spørgeskema. Undersøgelsen blev først gennemført i Danmark, og derefter i de andre tre lande. Spørgeskemaet blev oversat, og tilpasset kulturerne og indeholdt spørgsmål til holdninger, politikere og serveringspraksis i økologiske fødevarerstrategier og fremme af sund mad. Resultaterne tyder på, at skoler med økologisk mad har tendens til i højere grad at udvikle og have organisatoriske miljøer, som virker mere støttende med henblik på at fremme sunde kostvaner, end blandt skoler med konventionel madordning. Men resultatet viste kun signifikans for Danmark og Italien, mens undersøgelsen i Tyskland kun viste delvis signifikante resultater, og i Finland var der ingen forskel eller modsatrettede tendenser. Resultaterne viser at skolemad revolutionen er drevet af to forskellige dagsordner, men at der samlet set er en øget opmærksomhed på ernæring og bæredygtighed, som begge synes at være vigtige elementer i økologiske forandringsprocesser.

Formål & forskningsspørgsmål

Fremmer økologiske madpolitikker i skolen
sundere spisning blandt eleverne?

Hvordan & Hvem har vi spurgt?

Folkeskoler

(for børn i 6 – 15 års alderen)

Skolemads koordinatoren

- Økologiske skoler
- Konventionelle skoler

Den uafhængige variable: Har skolen økologisk indkøbsaftale eller -politik ?

Forsknings spørsmål

**Fremmer økologiske madpolitikker i skolen
sundere spisning blandt eleverne?**

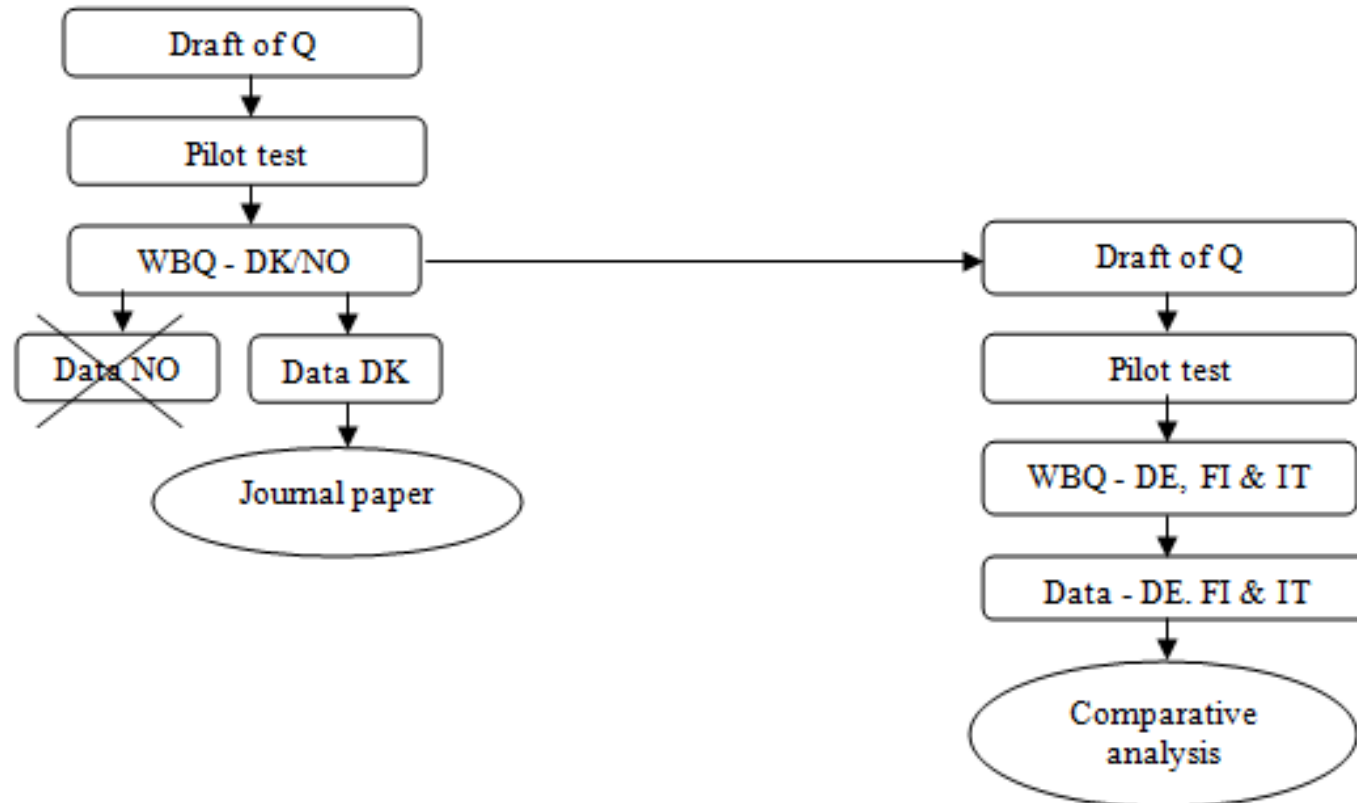
Sammenhæng mellem *økologi og sundhedsadfærd?*

Hvortfor tror vi det?

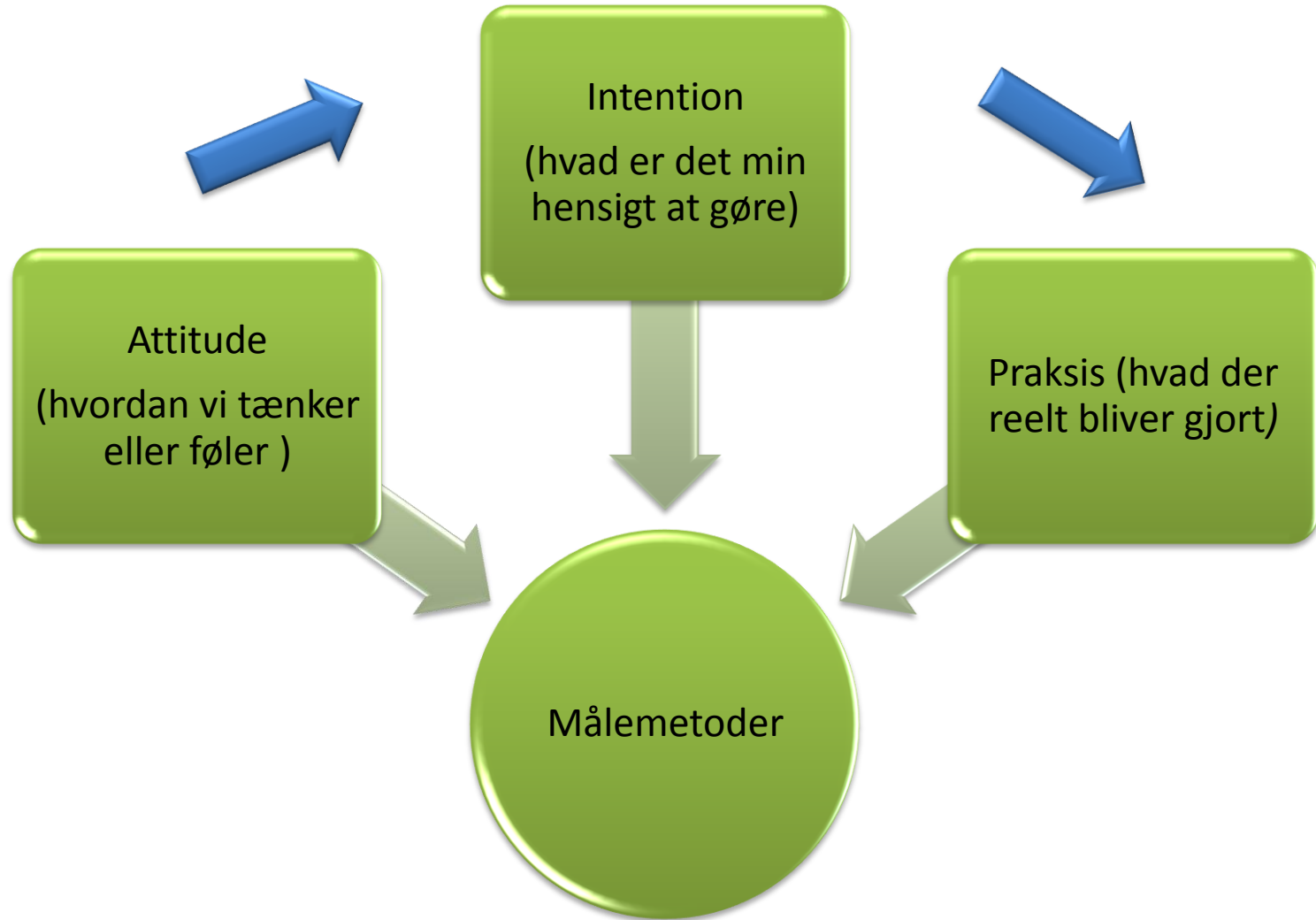
- Sundhed er en afgørende faktor for om forbrugerne køber økologisk. Torjusen et al (2004)
- Sundhed vejer tungere end miljømæssige bevæggrunde. Beckmann (2002)
- Introduktion af økologisk mad påvirker menuer i kostvenlig retning. O'Doherty et al (2001)
- Indtag af grøntsager og kornprodukter var højere blandt storforbrugere af økologisk mad (Brombacher & Hamm 1990)
- Grønne kantineledere serverer sundere måltider end deres konventionelle kolleger. (Mikkelsen et al, 2007)

Forskningsdesign

Web Baseret Spørgeskema

Indikatorer /Spørgsmål

- Holdning til at fremme økologi blandt børn
- Holdning til at fremme sundere kostvaner blandt børn

- Have formuleret en mad og måltidspolitik
- Integration af sundhedsrelateret indhold i pædagogiske aktiviteter
- Håndhæve kostenbefalinger for sundhed
- Imødekomme kostenbefalinger

- Tilgængelighed af frugt og grønt
- Tilgængelighed af vand
- Restriktioner overfor tilgængeligheden af læskedrikke og kakaomælk

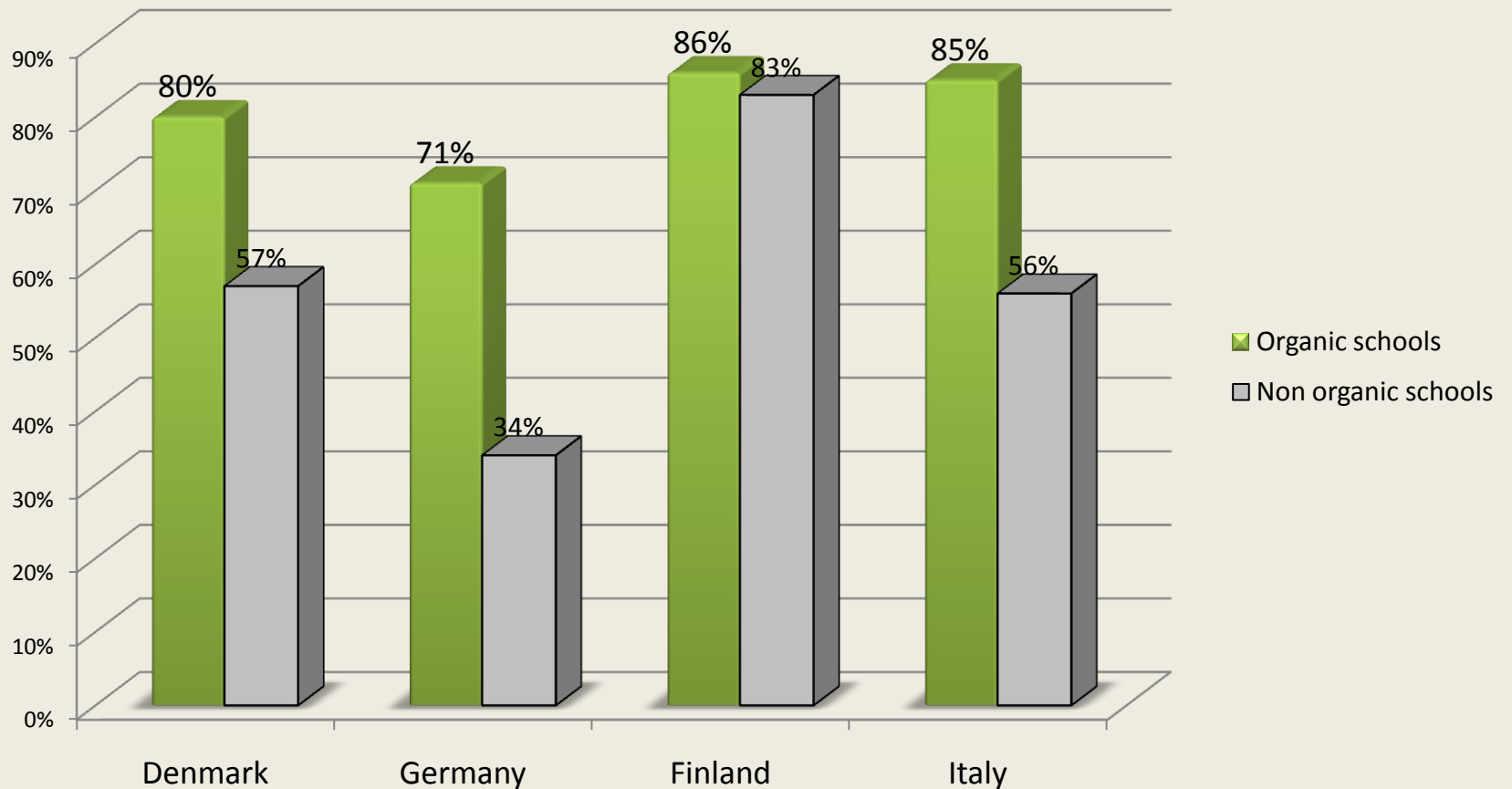
Dem spurgte vi

Status over fordeling og respons på Web Baseret Spørgeskema

	Denmark		Germany		Finland		Italy	
	Respondents	Percent	Respondents	Percent	Respondents	Percent	Respondents	Percent
Complete	79	44,1%	57	37,5%	205	20,5%	176	18,7%
Partially complete	13	7,3%	65	42,8%	45	4,5%	39	4,2%
No responding	87	48,6%	30	19,7%	748	74,9%	725	77,1%
Distributed	179	100,0%	152	100,0%	998	100,0%	940	100,0%

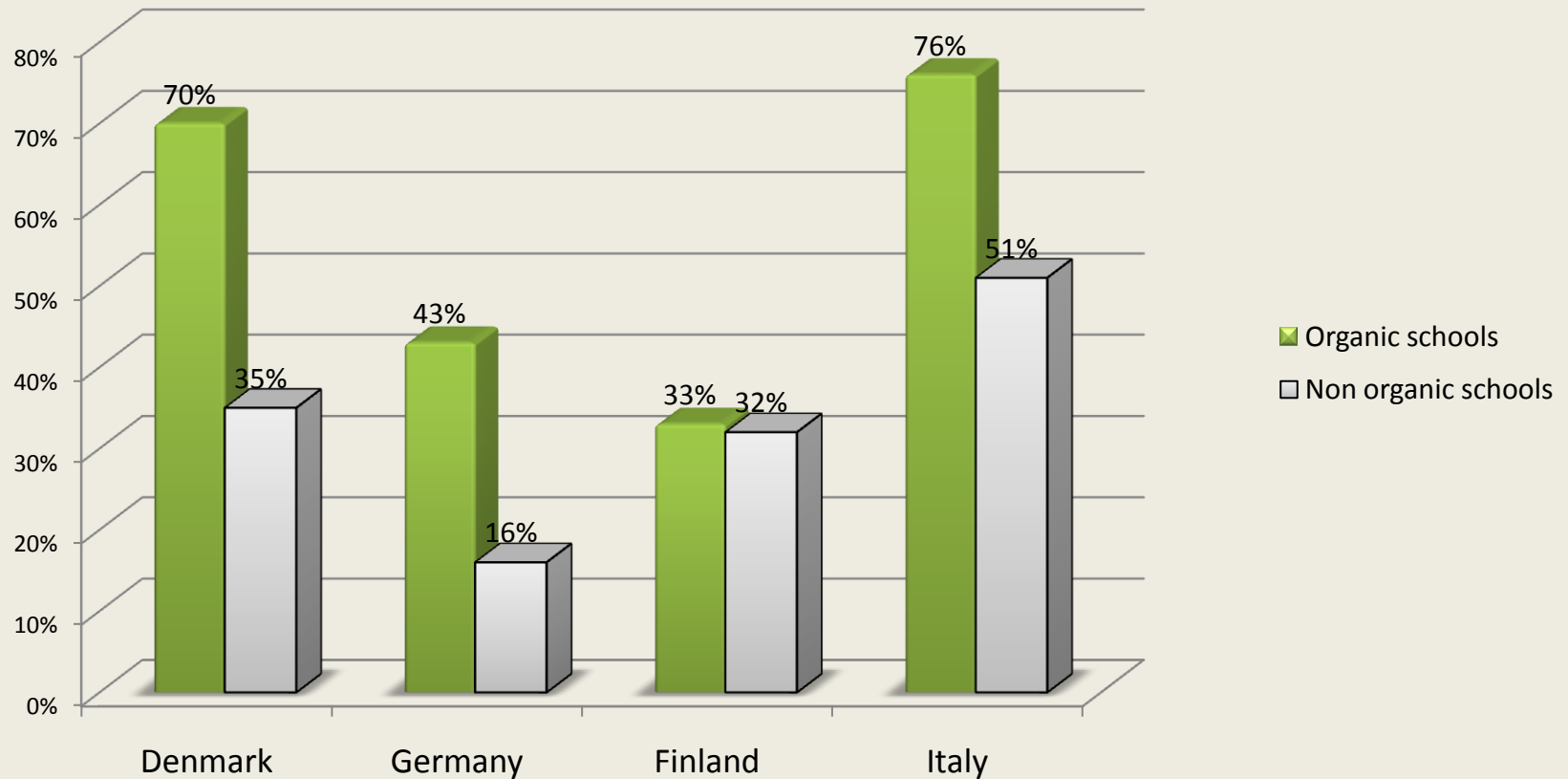
Aktion 1:

Skolen har mad og måltidspolitik

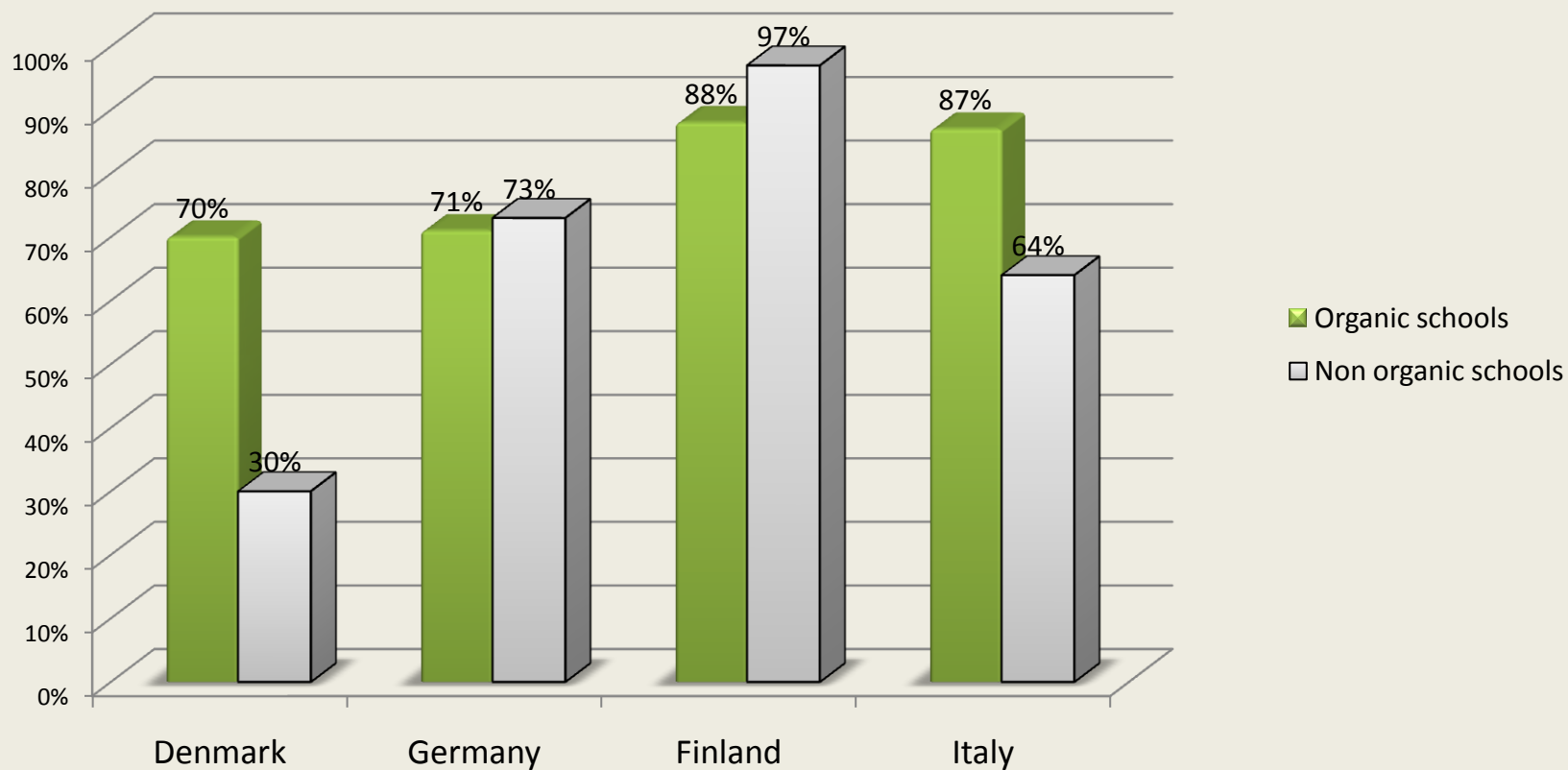
Aktion 2:

Skolen integrerer sundhed og kost i curricula

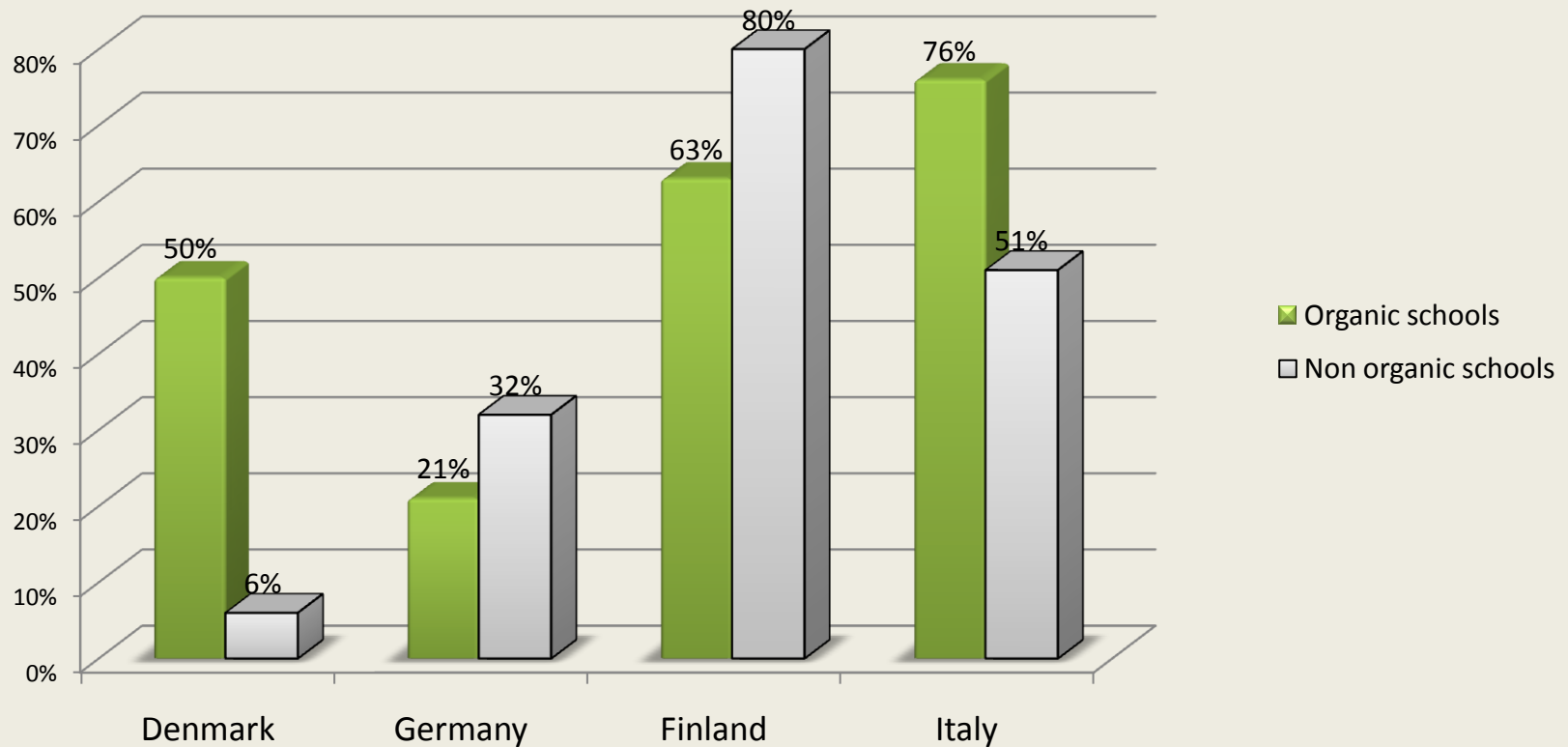
Aktion 3:

Skolen tilbyder kantine faciliteter

Aktion 4:

Skolen overholder kostanbefalingerne

Konklusion

Økologiske skoler

synes at være bedre til at skabe

gode ernæringsmæssige rammer

sammenlignet med de

konventionelle skoler

Et europæisk fænomen?

-   I alle cases
- I nogle cases
- Ingen forskelle eller modstridende

➤ *Begrænsninger:*

- *Lille stikprøve*
- *Drop out raten er relativ høj og må analyseres dybere*

Hvorfor denne sammenhæng?

- Kommunale råd vedtager agenda 21 politik (POP)
- Kommunale tjeneste-/embedsmænd udarbejder operationelle procedurer
- Skoleinspektøren modtager POP instruks
- Skoleinspektøren tager initiativ til et møde om skolemad
- Diskussioner om tilblivelse, indhold og værdisæt for skolemaden
- Positive og negativ lister diskuteres

Hvorfor denne sammenhæng?

- Sundhedsemner debateres
- Økologisk mad debateres
- Økologisk implementeres
- Men menuer må gentænkes

- Flere grøntsager – mindre kød

- Øget opmærksomhed om mad og måltider

Anbefalinger

politik magere og praktikere

- **Andre studier:**
Der er stærk evidens for at forbrugere ser en sammenhæng mellem økologisk mad og individuel sundhed
- **Vores studie:**
- Der er nogen evidens for at skoler med økologisk forsyningsstrategi er bedre til at skabe gode ernæringsmæssige rammer sammenlignet med de konventionelle skoler

- Inddrag holdning til økologiske fødevarer i **mad- og måltidspolitik**
- Inkluder økologiske forsyningsning som en del **curriculære aktiviteter** – praktiser en helhedsorienteret skole tilgang (WSA)
- Integrer af undervisning i feltet mellem **bæredygtighed og sundhed**
- Teoretisk baseret undervisning bør gå hånd-i-hånd med **'hands on' didaktik**

Fremtidige perspektiver

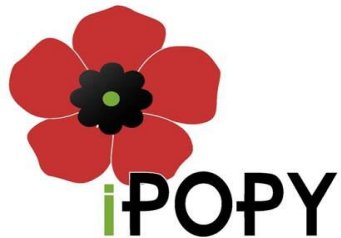
- Vi vil nærmere studere eleverne er 5. – 6. klasse (11-13 års alderen) i danske folkeskoler.
- Vi vil vælge økologiske skole > < konventionelle skoler
- Vi vil studere dagligt indtag
- Og bruge kostvurdering metodik/redskaber

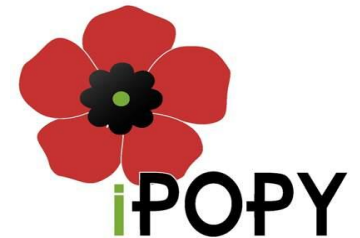

Tak for jeres opmærksomhed

**og ikke mindst mine
to særlige kollegaer**

Chen He

Mia Brandhøj

